

EDUCATIEVE MASTER IN DE MUZIEK EN PODIUMKUNSTEN

ERASMUS HOGESCHOOL BRUSSEL

TOETS NIEUWE OPLEIDING • ADVIESRAPPORT

12 FEBRUARI 2019

Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	7
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	7
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	8
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	12
2.4	Eindoordeel.....	13
3	Beoordelingsproces	14
4	Overzicht oordelen	15
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	16
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	17
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie	19
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	20

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

Naar aanleiding van het besluit van de Vlaamse Regering (17-11-2017) zal de Educatieve master in muziek en podiumkunsten door het Koninklijk Conservatorium Brussel (KCB) en het RITCS gezamenlijk worden ingericht. Daartoe werd in februari 2018 de werkgroep EDU-MASTER opgericht, met als opdracht de visie van beide Schools of Arts in deze educatieve master te vervlechten en op die manier een nieuw traject uit te bouwen. De Erasmushogeschool Brussel (EhB) heeft met de dienst onderwijsontwikkeling de beide Schools of Arts hierbij ondersteund. De Schools of Arts van de EhB kiezen voor een consecutieve educatieve masteropleiding in de kunsten, met als doel de kunstenaar-leraar breed op te leiden zodat hij vanuit zijn persoonlijke specialisatie (muziek of drama) ook kan bijdragen aan, of zelfs een voortrekkersrol kan opnemen in, de bredere culturele en sociale sector.

Daartoe hebben het RITCS en KCB vier speerpunten bepaald voor de opleiding, welke de visitatiecommissie (hierna: commissie) een goede aanzet vindt voor het uitwerken van het programma voor deze opleiding. Met de speerpunten in het achterhoofd werden alle domeinspecifieke leerresultaten (DLR's) omgezet naar opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR's) en vormingsdoelen, welke volgens de commissie het niveau 7 van de Vlaamse kwalificatiestructuur (VKS) kunnen waarmaken. De commissie apprecieert de aandacht voor identiteitsgerichte vormingsdoelen en voor de nodige groeimogelijkheden voor de studenten als leraar-kunstenaar in het onderwijs en in sociaal-artistieke projecten. Tevens blijkt het de commissie duidelijk uit het curriculum dat de studenten zullen worden opgeleid binnen én voor de grootstedelijke, multiculturele context van Brussel. Dit zorgt ervoor dat de opleiding voldoet aan de eisen van het werkveld. Wel vindt de commissie dat het didactisch concept, door het aantal gebruikte modellen, te complex is opgezet. Voorts mist de commissie nog internationaliseringsmogelijkheden buiten Brussel en ziet de commissie nog veel werk voor het uitschrijven van concrete leerdoelen per vak, voor de specifieke stages en voor de masterproef.

De opleiding spreidt zich over 60 studiepunten (SP) die afgewerkt kunnen worden in één academiejahr of opgesplitst kunnen worden in deeltrajecten, waarbij de vier leerlijnen en drie vakdidactieken steeds terugkomen. De opleiding heeft de intentie om de coherentie in deze deeltrajecten goed te bewaken. Gezien er werd gekozen voor een consecutief traject, en niet voor een geïntegreerd traject, engageert de opleiding zich ertoe te waken dat een goede integratie van vakdomein en leraarschap tot stand kan komen. Dit doet zij door zich toe te spitsen op studenten die nog actief zijn in de kunstpraktijk. De commissie doet de aanbeveling om de nodige maatregelen te treffen zodat de instroom in de opleiding overeenkomt met deze beoogde doelgroep, bijvoorbeeld door het organiseren van intakegesprekken.

De commissie ziet de gezamenlijke organisatie van 27 SP (45% van de opleiding) door KCB en RITCS als een goede insteek om de interdisciplinaire samenwerking tussen studenten en docenten te faciliteren. De commissie heeft vertrouwen in de leeromgeving en waardeert de graduele opbouw van vrijheid en zelfstandigheid in het programma. Wel wil de commissie de nodige aandacht vragen voor de invulling van het educatieve aspect van het onderzoek in de masterproef.

De commissie ziet ook dat de inhoud van het curriculum nog verder uitgewerkt moeten worden, maar vertrouwt op de complementariteit en expertise van het docententeam en op de specifieke professionalisering die nog zal plaatsvinden voor deze heterogene groep docenten en externe begeleiders, wat zeker noodzakelijk zal zijn.

De commissie heeft begrepen dat dit team een voorbeeld wil zijn voor de onderwijspraktijk van de leraar-kunstenaar later. Uit de 'theoretische evaluatie- werkvormen-matrix' blijkt dat er aandacht is voor de congruentie tussen werkvormen, tevens waardeert de commissie het aspect van intersubjectieve beoordeling. Echter dient er dringend werk gemaakt te worden van duidelijke toetsingscriteria en eindscoreverdelingen (bijvoorbeeld rubrics met gedragscriteria), zodat de student precies weet wat er verwacht wordt in de verschillende opleidingsonderdelen. Gedurende het gesprek heeft de commissie voldoende expertise van het team gezien, mede door de ervaring die men meebrengt vanuit de SLO, om haar vertrouwen in de ontwikkeling hiervan uit te spreken.

De commissie doet de volgende aanbevelingen:

- Om een duidelijker beeld te over wat een potentiële student van de Educatieve master in de muziek en podiumkunsten kan verwachten, is een verdere vereenvoudiging van het didactisch concept noodzakelijk. Zo kan de opleiding dit duidelijker doorvertalen naar de inhoud, de opbouw van de stages en de masterproef.
- De opleiding dient te waken over de integratie tussen het domein en leraarschap, gezien het niet gaat om een geïntegreerd traject. Daartoe moet de opleiding de nodige duidelijkheid scheppen in wat nu precies de beoogde doelgroep is en hoe bewaakt zal worden dat de studenten het leraarschap met de kunstpraktijk kunnen integreren. Maatregelen zoals intakegesprekken en trajecten op maat moeten hiertoe worden getroffen.
- De opleiding heeft nood aan een bredere opvatting inzake internationalisering. De internationale component moet doorwerken in het curriculum en gericht zijn op het verwerven van een global mindset, om op die manier ook verder tegemoet te komen aan het internationale karakter van de studentenpopulatie.
- De opleiding dient het voorgestelde curriculum verder aan te vullen met actuele ontwikkelingen op vlak van technologie en ondernemerschap, dit om de toekomstige leraar afdoende voor te bereiden op zijn professionele activiteit in de toekomst.
- De opleiding zal moeten inzetten op specifieke deskundigheidsbevordering op teamniveau, dit om het volledige docententeam met de neuzen in dezelfde richting te zetten en eventuele niveauverschillen bij te werken.
- Gezien de toekomstige integratie van de kunsten in het algemeen onderwijs, zou een minimale stage in het reguliere dagonderwijs opgenomen moeten worden. Op die manier kunnen de studenten in hun opleiding kennismaken met het basisonderwijs en de eerste graad secundair onderwijs, wat volgens de commissie drempelverlagend werkt naar de toekomst toe.
- De opleiding dient dringend werk te maken van het specifiekere formuleren van de leerdoelen en leerinhouden, en beoordelingscriteria opstellen, bijvoorbeeld door middel van rubrics, zodat voor alle stakeholders een duidelijk beeld ontstaat van het gewenste, waarneembare en controleerbare gedrag, en om zo de transitie van vakspecialist naar leraar te borgen. Ook betreffende de masterproef dient de opleiding nog de verwachtingen en beoordelingscriteria uit te klaren.

De commissie die de Educatieve master in de muziek en podiumkunsten heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en op het toelichtend gesprek.

Den Haag, 12 februari 2019

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor Educatieve masteropleiding in de muziek en podiumkunsten van Erasmushogeschool Brussel.

Melissa Bremmer
(voorzitter)

Katrien Goossens
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

De keuze voor het consecutief opleidingstraject wordt gedragen door KCB en het RITCS, waarbij de student kan kiezen om deze educatieve master aan te vangen nadat hij zijn master in muziek of podiumkunsten heeft behaald. In het toelichtend gesprek geven de gesprekspartners aan dat ze kiezen voor een consecutieve opleiding omdat dit beter past bij hun huidig profiel van studenten in de Specifieke lerarenopleiding. Momenteel gaat vaak om internationale studenten die willen excelleren in het vak en pas na enkele jaren in het werkveld terugkomen voor de lerarenopleiding.

De commissie stelt vast dat de werkgroep EDU-MASTER, een samenwerking tussen KCB en RITCS, de DLR's hebben doorvertaald naar 14 OLR's en vijf vormingsdoelen op niveau 7 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur. Er werd voor gezorgd dat deze OLR's goed aansluiten bij het studieprofiel van de student uit het kunstonderwijs, dat hierin de basis-competenties van de leraar vervat zitten en dat ze gelieerd zijn aan de vier speerpunten die de opleiding koos voor een kunstenaar-leraar. Deze speerpunten zijn: de kunstenaar-leraar als liefhebber; de kunstenaar-leraar in de maatschappij; de kunstenaar-leraar tussen traditie en vernieuwing en verder groeiend in het leraarschap. Daarnaast voegt de opleiding nog vormingsdoelen toe die eerder identiteitsgericht zijn, waaruit blijkt dat de opleiding de nadruk legt op de creatieve-artistieke persoonlijkheid van de toekomstige leraar-kunstenaar. Uit de congruentietabel van de speerpunten, OLR's, vormingsdoelen en DLR's blijkt dat alle DLR's worden afgedekt door de OLR's en vormingsdoelen binnen de speerpunten van deze opleiding.

De commissie stelt vast dat de opleiding, voor de realisatie van het VKS-niveau 7, binnen verschillende deeltrajecten focust op vakdidactisch onderzoek om zo de studenten te leren hoe ze hun pedagogisch handelen reflectief kunnen benaderen. De nieuwe educatieve masteropleiding wil zich met die extra aandacht voor de onderzoekende houding onderscheiden van het vroegere SLO. Mede door de masterproef wil deze opleiding de houding van 'reflective practitioner' bij de studenten installeren, om zo het niveau 7 te borgen. Met het speerpunt 'leraar als liefhebber' wil de opleiding de potentiële studenten erop attent maken deze opleiding pas aan te vangen zodra ze ervan overtuigd zijn dat dat ze hun passie willen doorgeven, teneinde de integratie van vakdomein en leraarschap te borgen.

De commissie stelt vast dat in deze opleiding wordt ingespeeld op de hybride beroepspraktijk van de kunstenaar-leraar. Hier zal de master in muziek of podiumkunsten verder worden opgeleid voor het onderwijs en ook als projectleider van sociaal-maatschappelijke projecten.

Overwegingen

De visitatiecommissie vindt de vier speerpunten van deze opleiding goed gekozen en zorgvuldig omschreven. Op basis van de congruentietabel wordt duidelijk dat met deze OLR's en vormingsdoelen alle DLR's worden opgenomen in het programma.

Volgens de commissie voldoen deze OLR's en vormingsdoelen aan niveau 7 van de VKS, maar ze wil zeker pleiten voor een simplificatie van de veelheid aan modellen waarop gesteund wordt om het curriculum vorm te geven. Daarnaast zal het essentieel zijn voor de bevattelijkheid van het curriculum, voor zowel de student als de docent, dat de opleiding intensief aan de slag gaat met het concretiseren van deze veelbelovende concepten.

De commissie apprecieert de aandacht voor identiteitsgerichte vormingsdoelen, met de nadruk op de creatieve-artistieke persoonlijkheid en de aandacht voor integratie van het vakdomein en het leraarschap in de OLR's. Volgens de commissie geeft deze opleiding via verschillende OLR's duidelijk aan dat ze de integratie van het vakdomein en het leraarschap beoogt te borgen in deze consecutieve opleiding. Uit het toelichtend gesprek blijkt dat de opleiding zich voornamelijk wil toespitsen op studenten die nog actief zijn in de kunstpraktijk, en de commissie begrijpt dan ook de keuze voor een consecutief traject. Echter legt de opleiding hierdoor een deel van de integratie tussen domein en leraarschap in handen van de student en dient het erover te waken dat deze integratie effectief kan gebeuren. Het duidelijk afbakenen van het beoogd profiel van studenten, bijvoorbeeld door het organiseren van intakegesprekken met kandidaat-studenten, kan hierbij helpen. Op dergelijke intakegesprekken kan worden nagegaan of de potentiële student nog steeds actief is in de kunstpraktijk en wat de motivatie nu precies is om voor het leraarschap te kiezen.

De commissie vindt dat er realistisch gepraat wordt over de subjectiviteit van de vormingsdoelen en erkent ook het belang ervan in het kader van de maatschappelijke rol van de toekomstige leraar-kunstenaar. Voor de ontwikkeling van deze enthousiasmerende kunstenaar ziet de commissie in deze opleiding de juiste concepten en klemtonen naar voor komen, maar wil ze dit concreter zien doorschijnen in de uitwerking van de inhoud, de opbouw van de stages en de masterproef, zodat de student een realistisch beeld krijgt van de verwachtingen.

Daarnaast mist de commissie in het voorgestelde curriculum een duidelijke inbedding van internationaliseringsaspect. De opleiding beroept zich op het internationale karakter van Brussel en de internationale studenten die de Schools of Arts aantrekken, maar de commissie is van oordeel dat dit breder opgevat mag worden. Hoewel uit het toelichtend gesprek blijkt dat de opleiding al heel wat Internationalisering@home-initiatieven en internationale conferenties kent, doet de commissie de aanbeveling om met het beleid meer in te zetten op een internationale mindset en om internationalisering concreet op te nemen in het curriculum.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De commissie stelt vast dat de opleiding zich spreidt over 60 studiepunten die afgewerkt kunnen worden in één academiejaar, dit wordt het reguliere traject genoemd.

Tijdens het toelichtend gesprek geven de gesprekspartners aan dat de opleiding zich in de eerste plaats richt op studenten die actief zijn in de artistieke praktijk, omdat het niet wenselijk is dat de focus op de ontwikkeling van het leraarschap ervoor zorgt dat de artistieke praktijk stil komt te liggen. Daarom heeft de opleiding het programma opgebouwd uit deeltrajecten, welke de spreiding van de educatieve master mogelijk maken voor zij-instromers, zonder coherentie of integratie te verliezen. Voor studenten met een masterdiploma in de muziek of podiumkunsten en die reeds actief aan de slag zijn in de educatieve sector, wordt een LIO-traject voorzien. In dit LIO-traject kan de tewerkstelling gecombineerd worden met deze deeltrajecten. Dit LIO-traject bestaat ook uit 60 SP en heeft hetzelfde curriculum als het reguliere traject, maar krijgt een andere invulling wat de stage betreft. Zo zullen de voorziene leertaken grotendeels kunnen uitgevoerd worden op de eigen werkplek. Indien de inservice-stage echter onvoldoende mogelijkheden biedt voor de stage-opdrachten, zal dit aangevuld worden.

Voor de commissie wordt duidelijk dat de vier deeltrajecten overeenkomen met de speerpunten van de opleiding en steeds bestaan uit een combinatie van theorie en praktijk.

- Deeltraject 1: liefhebber
- Deeltraject 2: maatschappij
- Deeltraject 3: traditie vs. vernieuwing
- Deeltraject 4: integratie v/h artistiek pedagogisch onderzoek

In deze deeltrajecten komen steeds drie vakdidactieken aan bod: domeinoverschrijdende, algemene en specifieke vakdidactiek. Om in ieder deeltraject de integratie tussen theorie en praktijk te borgen, heeft de opleiding volgtijdelijkheid ingevoerd tussen bepaalde opleidingsonderdelen die binnen een deeltraject bij elkaar horen, en stage steeds gekoppeld aan de vakdidactieken. Doorheen de vier deeltrajecten lopen er steeds vier leerlijnen:

- Leerlijn 1: Pedagogische-didactische-psychologische vorming in artistieke leeromgevingen
- Leerlijn 2: Reflectie en vakdidactisch onderzoek in artistieke leeromgevingen
- Leerlijn 3: Sociale en communicatieve vaardigheden in artistieke leeromgevingen
- Leerlijn 4: groeien in de artistieke onderwijspraktijk

Van de 60 SP zullen KCB en RITCS 27 SP gezamenlijk organiseren zodat cross-over tussen de verschillende kunstrichtingen mogelijk wordt gemaakt. In elke vakdidactiek is een stage geïntegreerd waarbij het aantal uren stage het afsprakenkader van de VLIR volgt. In die 40 stage-uren wil de opleiding leraren vormen met startcompetenties voor alle doelgroepen. Daartoe wordt de studenten gradueel ondergedompeld in de realiteit van de professionele opdracht van een leraar-kunstenaar. Via observatiestages, participatiestages en co-teaching zullen de studenten minstens tot 30 uren individuele stage lessen komen in een formele onderwijssetting. Voor de invulling van de overige 10 uur kan de student ook terecht in het bredere educatieve werkveld. Gezien de toekomstige integratie van de kunsten in het algemeen onderwijs, zou de stage in het reguliere dagonderwijs daadwerkelijk geborgd moeten worden. Op die manier kunnen de studenten in hun opleiding kennismaken met het basisonderwijs en de eerste graad secundair onderwijs, wat volgens de commissie drempelverlagend werkt naar de toekomst toe. Alle ECTS-fiches van de verschillende opleidingsonderdelen werden uitgewerkt met hun link naar de OLR's en vormingsdoelen, de doelstellingen, de inhoud, de onderwijsvormen, het studiemateriaal en de evaluatievormen.

Hierbij zijn de leerinhouden en leerdoelen nog onvoldoende specifiek uitgewerkt en ontbreken de beoordelingscriteria (toetscriteria) volledig. De commissie stelt vast dat binnen het didactisch concept, het ontwikkelen van de identiteit en de persoonsvorming van de toekomstige kunstenaar-leraar een prominente plaats inneemt. In dit voorgestelde programma kunnen de studenten groeien in het leren reflecteren via supervisie, naar intervisie, tot zelfstandig reflecteren. De commissie stelt vast dat de opleiding van plan is een veelheid aan werkvormen aan te bieden, waarbij zowel contactonderwijs als digitale werkvormen deel zullen uitmaken van het aanbod. Verder wenst de opleiding samen te werken met het werkveld om bepaalde opdrachten zinvoller te maken.

Voor het masterproef (9 SP) stelt de commissie vast dat er ook hier sterk wordt ingezet op samenwerking met het werkveld, niet alleen voor de uitvoering van het praktijkgericht onderzoek op basis van het Brussels Model, maar ook voor het verzamelen van relevante onderzoeksvragen. Welke richting de masterproef kan uitgaan, een meer artistiek onderzoek of een wetenschappelijke richting, zal afhankelijk van de student zijn. Voor de begeleiding van de masterproef krijgt de student een promotor en een mentor toegewezen. De promotor, verbonden aan de opleiding en heeft als taak het hele onderzoeksproces op te volgen, te adviseren en bij te sturen. De mentor is iemand uit het werkveld met expertise over het te onderzoeken thema. Voor het in kaart brengen van het proces en voor de weergave van het eindproduct, zullen de studenten gebruik kunnen maken van een digitaal portfolio, met ruimte voor de weergave van hun artistieke taal (muzikaal, visueel, beweging, auditief...).

De commissie stelt vast dat beide instellingen elkaars sterktes willen combineren. Zo biedt KCB al sinds 2007 een Specifieke Lerarenopleiding aan en heeft dit team deskundigheid ontwikkeld in het opleiden van kunstenaar-leraren. Dit team zal verder aangevuld worden met kunstenaar-docenten die vakdidactiek kunnen geven voor Drama. Daarnaast brengt het RITCS, dankzij de Brusselse inbedding en activiteiten, een groot netwerk van sociaal-artistieke organisaties, doelgroepen en knowhow met zich mee. Tevens krijgt de commissie een investeringsplan waaruit blijkt dat Erasmushogeschool Brussel de intentie heeft om de nodige financiële middelen ter beschikking te stellen teneinde een evenwichtig opleidingsteam samen te stellen. In dit team van kunstenaars-docenten zit een complementaire expertise zodat de docenten in staat zullen zijn om alle vooropgestelde OLR's en vormingsdoelen bij de studenten te realiseren. Binnen EHB kunnen docenten zich via het intern vormingsaanbod verder ontwikkelen en ook deelnemen aan externe opleidingsinitiatieven en congressen.

De commissie stelt vast dat deze opleiding voor de monitoring van zijn studenten, gebruik zal maken van de online tool 'SEQUENS', waarin de ontwikkeling van elke student in kaart kan worden gebracht en meteen ook zichtbaar is voor alle betrokken docenten. Beide Schools of Arts beschikken over studie- en trajectbegeleiding om de student te ondersteunen als architect van zijn eigen opleiding. Daarnaast zal er een mentor per student beschikbaar zijn, die het algemene leerproces volgt en nagaat of het volwaardige gamma van praktijkervaringen opgedaan is om als competente kunstdocent aan de slag te gaan. Tijdens de stages zullen de studenten steeds begeleid worden door een (vak)mentor en een stagebegeleider.

Overwegingen

De commissie is positief over de vooropgestelde deeltrajecten en de leerlijnen van deze consecutieve opleiding, deze borgen in grote lijnen het behalen van de OLR's. In de opleiding zal duidelijk gestreefd worden naar een optimale integratie tussen theorie en praktijk, deze aanpak wordt versterkt door het invoeren van volgtijdelijkheid voor de bij elkaar horende opleidingsonderdelen. Voor de commissie geven ECTS-fiches voor deze fase van de ontwikkeling van de master, voldoende beeld van de inhoud van het programma en zijn de gekozen werkvormen aangepast aan de OLR's en het didactisch concept van EhB. De commissie waardeert de verscheidenheid aan werkvormen en vindt dat de instelling daarmee zijn voorbeeldfunctie opneemt voor de onderwijspraktijk van de student later. De werkvormen zijn duidelijk gekoppeld aan de drie kerndoelen van EhB. De groei in het leren reflecteren wordt degelijk vormgegeven in drie stadia en zal in deze opleiding de fundamenteën leggen voor de ontwikkeling van de 'reflective practitioner'.

Wat betreft de stage, beveelt de commissie aan om een minimale stage in het reguliere dagonderwijs op te nemen, zodat studenten in hun opleiding reeds kennismaken met het basisonderwijs en de eerste graad secundair onderwijs.

Volgens de commissie faciliteert het programma **de interdisciplinaire** samenwerking tussen studenten via het deeltraject Maatschappij en het gezamenlijk organiseren van 27 studiepunten door KCB en RITCS. Hierdoor wordt de interactie en cross-over tussen de verschillende kunstrichtingen mogelijk gemaakt, wat volgens de commissie zeer verrijkend zal zijn voor de studenten. De commissie is ervan overtuigd dat in het curriculum alle OLR's worden afgedekt en dat daarbij voldoende aandacht zal besteed worden aan de evolutie van het beheersingsniveau van de verschillende opleidingsonderdelen. In het curriculum krijgen actuele onderwerpen en maatschappelijke uitdagingen zoals interculturaliteit, interdisciplinariteit, klasmanagement, communicatie en levenslang leren de nodige aandacht. Wel doet de commissie de aanbeveling om na de uitwerking van de beoordelingscriteria, de leerinhouden en leerdoelen specifiek te omschrijven. Bij deze aanvulling zullen de docenten ook rekening moeten houden met het ontbreken van actuele ontwikkelingen op vlak van technologie en ondernemerschap in het huidige curriculum om de toekomstige leraar afdoende voor te bereiden op zijn professionele activiteit in de toekomst.

Hoewel de studenten allemaal een masterdiploma op zak hebben en aldus de onderzoeksvaardigheden beheersen, vraagt de commissie zich af of de studenten voldoende worden voorbereid op het onderzoek rond onderwijsverbetering dat ze in deze educatieve master zullen voeren. Uit het toelichtend gesprek komt naar voor dat de studenten via de derde leerlijn in contact zullen komen met deze onderzoeksmodellen. De gesprekspartners verwijzen naar geschikte praktijkvoorbeelden en geven aan dat dit onderzoek verbonden is met de artistiek-pedagogische visie, waarbij er zeker voldoende contacten zijn met het werkveld en know-how aanwezig is in het opleidingsteam. De commissie mist een beschrijving van de verschillende fases die de student verwacht wordt in dit educatieve onderzoek te doorlopen. Een duidelijke omschrijving van het werkproces van de masterproef en het daaraan gekoppelde praktijkonderzoek is aangewezen, waarbij het duidelijk wordt voor de student wat dit soort onderzoek bijdraagt aan het leraarschap.

De commissie heeft vertrouwen in de evenwichtige en deskundige personeelsbezetting, beide instellingen erkennen duidelijk elkaars sterktes en zullen ook op vlak van personeel inzetten op cross-over.

De opleiding geeft aan dat de contextkennis op sociaal-artistiek vlak van het RITCS komt en de ervaring met het opleiden van leraren door het KCB wordt aangeleverd. Volgens de commissie is er verder, gezien de complementariteit van de docenten, nood aan specifieke deskundigheidsbevordering om het volledige docententeam met de neuzen in dezelfde richting te zetten en eventuele niveauverschillen bij te werken. Wat het professionaliseren van de externe begeleiding van artistiek-onderzoek betreft, zal volgens de commissie een concreet aanbod moeten uitgewerkt worden.

De commissie oordeelt dat de begeleiding van de studenten tegemoet zullen komen aan de noden. De verschillende rollen in dit begeleidingsproces werden helder beschreven en de commissie heeft vertrouwen in dit opleidingsteam. Voor de realisatie van dit team werd een open, volledig en navolgbaar investerings- en financieel plan opgenomen in het dossier.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

De commissie stelt vast dat de opleiding het toetsbeleid van de Erasmushogeschool Brussel heeft aanpast aan de speerpunten en de specificiteit van de artistieke evaluatie. In het evaluatiemodel is het intersubjectiviteitsbeginsel prominent aanwezig, bijvoorbeeld door het voorleggen van een mogelijke onderzoeksvraag voor de masterproef aan een evaluatiecommissie. De opleiding streeft ernaar duidelijk te communiceren met de studenten over wanneer, welke inhoud en met welke toetsvormen wordt getoetst. Uit het informatiedossier leert de commissie dat de opleiding van plan is de student met summatieve en formatieve toetsing, met feedback en met intervisie en supervisie momenten, in zijn vormgeving van zijn eigen leerproces te steunen.

Voor het aantonen van de congruentie tussen leervormen en de evaluatievormen wordt een 'theoretische evaluatie- werkvormen-matrix' opgesteld. In het informatiedossier staan de onderdelen toetsing en evaluatie onderwijskundig sterk onderbouwd, neemt de opleiding zich voor een brede waaier aan evaluatievormen aan bod te laten komen en inzage van toetsten te organiseren. Echter is het informatiedossier niet duidelijk over wat nu precies de beoordelingscriteria zijn voor de opleidingsonderdelen, iets wat cruciaal is voor zowel student, docent als externe begeleider. De opleiding geeft aan de komende maanden scorewijzers op te stellen die dit duidelijk moeten maken.

Overwegingen

De commissie oordeelt dat door de betrokkenheid van verschillende beoordelaars bij het merendeel van de evaluaties, de validiteit van de evaluatie wordt verhoogd. De commissie adviseert om ook zoveel mogelijk externe en internationale experts te betrekken in de intersubjectieve beoordeling. De 'theoretische evaluatie- werkvormen-matrix' borgt de congruentie tussen leervormen en evaluatievormen en verhoogt de betrouwbaarheid. De commissie vindt het onderdeel toetsing en evaluatie in het informatiedossier dan ook onderwijskundig sterk onderbouwd.

Toch is het de commissie niet volledig duidelijk welke beoordelingscriteria er zijn en mist het een helder uitgewerkt toetsingskader. De commissie beveelt daarom aan dat de opleiding prioritair werk maakt van het uitschrijven van beoordelingscriteria en scorewijzers. Dit moet de transparantie van de evaluatie brengen voor alle stakeholders, wat van essentieel belang is voor de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsing. De opleiding dient hiertoe een duidelijk beeld te geven van het gewenste, waarneembare en controleerbare gedrag, om zo de transitie van vakspecialist naar leraar te borgen. Betreffende de masterproef vindt de commissie het positief dat de student kan vertrekken vanuit een eigen onderzoeksvraag en dat deze op voorhand voorgelegd wordt aan een evaluatiecommissie. Echter missen ook voor de masterproef duidelijke evaluatiecriteria, waardoor de commissie de opleiding aanbeveelt ook hiermee zo snel mogelijk aan de slag te gaan.

Het onderdeel toetsing en evaluatie is voldoende sterk onderbouwd, waarbij een brede waaier aan toetsvormen aan bod komt. Voor de commissie ontbreken nog de beoordelingscriteria voor de opleidingsonderdelen en de masterproef, maar aangezien de opleiding het voornemen heeft hier de komende maanden scorewijzers voor uit te werken, heeft de commissie er vertrouwen in dat dit tijdig in orde zal komen.

Oordeel: voldoende

2.4 Eindoordeel

De commissie beoordeelt elk van de generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook het eindoordeel voor de opleiding Educatieve master in de muziek en podiumkunsten voldoende.

De commissie is overtuigd van het plan dat EhB voor deze consecutieve Educatieve master heeft uitgewerkt en dat tot stand gekomen is door de sterke samenwerking tussen KCB en RITCS. De opleiding dient te bewaken dat de integratie tussen leraarschap en vakdomein geborgd wordt in dit consecutieve traject. Het beoogd eindniveau komt tegemoet aan de actuele eisen voor de leraar-kunstenaar binnen en voor de grootstedelijke context van Brussel. Om dit te realiseren zijn het personeel en de materiële voorzieningen aanwezig en kan het internationale karakter nog verder worden uitgebouwd. Wel moet de opleiding dringend overgaan naar het concreet uitschrijven van de procedures, verwachtingen, doelen en criteria van wat er nu allemaal in concept staat.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe Opleiding specificatie Educatieve Graduaatsopleiding en Educatieve Masteropleiding”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 8 juni 2018.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het vooroverleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens een vooroverleg op 10 december '2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 10 december 2018 om 10 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- **Ruth Rondas**, Docent didactiek & onderzoeker SLO muziek, dossierschrijver
- **Jan Geers**, Vakdidacticus SLO muziek, Docent & onderzoeker drama
- **Michaël Vandewalle**, werkveldpartner stage en project, Theater Antigone (sociaal-artistiek veld), leerkracht Kunsthumaniora Brugge/Kortrijk
- **Luk Bastiaens**, Opleidingshoofd huidige SLO muziek
- **Hendrik De Smedt**, Opleidingshoofd drama
- **Marlies Tack**, Alumnus drama, wil graag educatieve master volgen

Tijdens dit gesprek zijn de vraagpunten van de commissie aan de orde gesteld.

Tijdens een besloten nabespreking op 10 december 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de drie generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 12 februari 2019.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Naam, Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Erasmushogeschool Brussel Nijverheidskaai 170 B-1070 BRUSSEL +32 2 523 37 37 info@ehb.be https://www.erasmushogeschool.be/nl
Naam, functie, telefoon, e-mail contactpersoon	Ann Brusseel, Algemeen Directeur +32 2 559 02 50 Ann.brusseel@ehb.be
Naam associatie	Universitaire Associatie Brussel
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Educatieve master in de muziek en podiumkunsten
Afstudeerrichtingen	• Muziek; • Drama
Niveau en oriëntatie	Master of Arts
(Bijkomende) titel	-
(Delen van) studiegebied(en)	Muziek en podiumkunsten
ISCED benaming van het studiegebied	0114 Teacher training with subject specialisation
Opleidingsvarianten:	• Consecutief traject
Onderwijstaal	Nederlands
De vestiging waar de opleiding wordt aangeboden	Brussel
Studieomvang (in studiepunten)	60
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja
Aansluitingsmogelijkheden en mogelijke vervolgopleidingen	-

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

De domeinspecifieke leerresultaten van de component leraarschap werden gevalideerd op 15 oktober 2018. Deze domeinspecifieke leerresultaten kunnen niet autonoom gehanteerd worden, maar dienen samen gelezen te worden met de desbetreffende domeinspecifieke leerresultaten van de gerelateerde vakmaster(s). Samen vormen zij de domeinspecifieke leerresultaten voor de educatieve masteropleiding.

1. De educatieve master muziek en podiumkunsten beheerst gespecialiseerde theoretische en praktische kennis, vaardigheden en attitudes die de basiscompetenties voor leraren zoals geformuleerd in (...) ondersteunt. Hij/zij is in staat om die kennis, vaardigheden en attitudes uit te breiden, te actualiseren, te verbreden, te verdiepen en te verbinden met actuele maatschappelijke thema's en ontwikkelingen. Hij/zij kan die kennis en vaardigheden inzetten om voor lerenden uitdagende artistieke leeromgevingen te creëren en kan op basis van die kennis, vaardigheden en attitudes eigen nieuwe ideeën voor het onderwijs, het kunstonderwijs en/of de kunsteducatieve sector ontwikkelen en aan de realiteit te toetsen.
2. De educatieve master muziek en podiumkunsten creëert een artistieke leeromgeving die in al haar didactische componenten (leerdoelen, leerinhouden, leer- en ontwikkelingsmaterialen, werk- en groepeeringsvormen, evaluatie en feedback) aansluit bij de beginsituatie van een leergroep en individuele lerenden en pro actief is ten aanzien van de diversiteit in de leergroep.
3. De educatieve master muziek en podiumkunsten kan een positief leer- en leefklimaat creëren, en door doelgerichte activiteiten en formele en informele interacties de brede persoonlijke, intellectuele en maatschappelijke ontplooiing van lerenden ondersteunen.
4. De educatieve master muziek en podiumkunsten kan de organisatie van onderwijs- en leeractiviteiten efficiënt op korte en lange termijn plannen, met het oog op het evidence informed creëren van een gestructureerde, creatieve, veilige en stimulerende artistieke leeromgeving.
5. De educatieve master muziek en podiumkunsten kan op een adequate manier communiceren met ouders of verzorgers met diverse taalachtergronden in diverse talige situaties met het oog op informatie-uitwisseling, het stimuleren van de betrokkenheid en participatie en het samen ontwikkelen van constructieve strategieën om het leerproces van de lerenden te ondersteunen en te stimuleren.
6. De educatieve master muziek en podiumkunsten kan constructief samenwerken met externe partners met het oog op het verrijken van het onderwijs- en vormingsaanbod en het faciliteren van de interactie tussen kunstenveld, onderwijs en arbeidsmarkt.
7. De educatieve master muziek en podiumkunsten is in staat om, zelfstandig, kritisch en reflectief het beschikbare (inter)nationaal onderzoek op academisch niveau in het domein van het leraarschap in het algemeen en zijn discipline muziek, drama of dans in het bijzonder te kunnen ontsluiten en inzichten toe te passen.
8. De educatieve master muziek en podiumkunsten ontwikkelt een eigen visie op basis van de mogelijkheden en grenzen van verschillende theoretische paradigma's in onderwijskundig, (vak)didactisch en vakinhoudelijk onderzoek
9. De educatieve master muziek en podiumkunsten is in staat om een volledige onderzoekscyclus te doorlopen, relevant voor het onderwijs, het kunstonderwijs en/of de kunsteducatieve sector.
10. De educatieve master muziek en podiumkunsten kan op basis van een actieve en onderzoekende houding voor beroepsvernieuwing creatief bijdragen aan beleid en ontwikkeling van een school, culturele instelling en kunsteducatieve organisatie, enz.
11. De educatieve master muziek en podiumkunsten kan door onderzoekend leren, kritische zelfevaluatie en -reflectie zijn functioneren richting geven, bijsturen en vernieuwen.

12. De educatieve master muziek en podiumkunsten kan constructief samenwerken met collega's en daarin initiatief nemen, deelnemen en leiding geven aan disciplinair en interdisciplinair teamoverleg.
13. De educatieve master muziek en podiumkunsten is in staat om over onderwijskundige thema's, het lerarenberoep, en zelf ontwikkelde strategieën voor de onderwijspraktijk te communiceren met collega's en andere stakeholders in het onderwijs en kunstenveld en als professional deel te nemen aan het maatschappelijk debat.

Datum validatie: 15 oktober 2018

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Melissa Bremmer (*voorzitter*) Lector Kunsteducatie, senior docent opleiding muziek en master Kunsteducatie, Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten;

Paul Timmermans (*commissielid*) eredocent SLO Onderwijskunde voor toekomstige leraren Muziek/Drama/Muziektherapie en Audiovisuele Vorming/Multimedia voor toekomstige masters muziekpedagogie aan LUCA;

Geert Lavrysen (*commissielid*) directeur Stedelijk Conservatorium voor Muziek Woord en Dans Hasselt;

Nadine Delannoy (*commissielid*) voormalige algemeen directeur in het Kunst Secundair Onderwijs, Koninklijke Balletschool Antwerpen;

Marc Rutten (*commissielid*) algemeen teamleider en onderwijskundige tbv Academic Affairs en Quality Management Conservatorium Maastricht;

Geertrui De Vijlder (*student-commissielid*) student Teacher-training programme en Master Audiovisual Arts: Animation Film aan KASK - School of Arts, Gent.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Roxanne Figueroa Arriagada**, beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator.
- **Katrien Goossens**, extern secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- Aanvraagdossier TNO Educatieve master in muziek en podiumkunsten

Bijlagen bij het aanvraagdossier:

- Bijlage 1: KCB SLO Midterm Review
- Bijlage 2: Didactisch concept EhB SPE3
- Bijlage 3: Domeinspecifieke leerresultaten Educatieve Master audiovisuele en beeldende kunsten
- Bijlage 4: Domeinspecifieke leerresultaten Educatieve Master muziek en podiumkunsten
- Bijlage 5: OLR en vormingsdoelen volgens speerpunten, concordantie met DLR
- Bijlage 6: Aftoetsing DLR aan de Vlaamse regelgeving NIVEAU 7
- Bijlage 7: Leerresultatenmatrix educatievemaister: functie
- Bijlage 8: Inhoudsbeschrijving van de programmaonderdelen: ECTS fiches educatieve master in de kunsten
- Bijlage 9: Besluit VLAREG vastlegging van de lijst van educatieve masteropleidingen
- Bijlage 10: Besluit VLAREG lijst van educatieve masteropleidingen
- Bijlage 11.1: Algemeen Schematisch programmaoverzicht
- Bijlage 11.2: Overzicht vakdidactieken per discipline
- Bijlage 11.3: Algemeen Schematisch programmaoverzicht voor de educatieve master MUZIEK
- Bijlage 11.4: Algemeen Schematisch programmaoverzicht voor de educatieve master DRAMA
- Bijlage 12: Matrix theoretisch evaluatie-werkvormen educatieve master
- Bijlage 13: Beschrijving van het personeel: beknopte curricula vitae
- Bijlage 14: Functieprofiel opleidingshoofd
- Bijlage 15: Functieprofiel Coördinator Muziek & Podiumkunsten
- Bijlage 16: Functieprofiel lector algemene theorie
- Bijlage 17: Functieprofiel (praktijk)assistent
- Bijlage 18: Toelichting investeringsplan
- Bijlage 19: Investeringsplan
- Bijlage 20: Onderwijs- en examenregeling:
 - 20.0. Hervorming lerarenopleiding 2019-2020
 - 20.1. Algemeen Onderwijsreglement 2018-2019
 - 20.2. Algemeen Examenreglement 2018-2019
 - 20.3. Algemene Rechtspositieregeling 2018-2019
 - 20.4. Departement Onderwijs & Pedagogie 2018-2019
 - 20.5. KCB 2018-2019
 - 20.6. RITCS 2018-2019
- Bijlage 21: Toelichting (vak)mentoren preservice stage
- Bijlage 22: Leerresultatenmatrix educatieve master: TOETSING
- Bijlage 23: Contacten met het werkveld (onderwijs en het brede culturele en sociale veld)
- Bijlage 24: Verslag Toetsingsgroep DLR EMA in de kunsten
- Bijlage 25: Consensustekst generieke werkvormen EhB
- Bijlage 26: Verslag werkgroep kunsten
- Bijlage 27: Toewijzing kunstvakken aan vakdidactieken
- Bijlage 28: Toewijzing masterdiploma, afstudeerrichting en specialisatie aan vakdidactieken

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op de toetsing van de nieuwe opleiding educatieve master in de muziek en podiumkunsten.

